

Силабус курсу:

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	231 Соціальна робота
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

Кандидат економічних наук, доцент Федорова Олена Вікторівна (лектор)

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

fedorova@snu.edu.ua	+38-050-959-15-44	посада Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять є надання необхідного обсягу фундаментальних і практичних знань у галузі методології і організації наукових досліджень та підготовка до самостійного вирішення задач в процесі наукової діяльності.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знати: оволодіти понятійним апаратом, розкрити можливості їх участі у науково-дослідній роботі, відкрити перед студентами зміст наукового дослідження, ознайомити з методами й методикою його проведення, сформує потребу в отриманні нових знань, розвине інтерес до науки. Головні завдання даного посібника полягають в тому, щоб ознайомити студента із роллю та генезою науки, з рівнями та методами наукового дослідження, із зібранням та опрацюванням фактичного матеріалу для написання дослідження, основними вимогами стилістики наукового тексту, етичними нормами та тенденціями розвитку сучасної науки.

Вміти: уміти формулювати мету наукового дослідження; виділяти об'єкт і предмет дослідження; обґрунтовувати доцільність дослідження розробляти план проведення наукового дослідження; проводити наукові дослідження з використанням концепцій системного підходу; виконувати аналіз наукової проблеми і представляти у вигляді сукупності наукових задач; логічно й

послідовно викладати результати досліджень. активно використовувати існуючі інформаційні ресурси для вирішення наукових задач у соціальній сфері; уміти самостійно засвоювати різні прийоми наукових досліджень; активізувати та розвивати творче мислення з використанням принципів організації наукової праці. формулювати наукові задачі у соціальній сфері; використовувати методики вивчення й обробки літературних джерел; користуватися існуючими бібліотеками; формулювати визначення і розробляти класифікатори; володіти методами ведення наукової дискусії; виконувати оформлення отриманих наукових результатів.

Передумови до початку вивчення:

Вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень соціальних проблем» є оволодіння методологією, теоретичними і практичними методами наукового дослідження, підготовка аспірантів з питань оптимальної організації процесу наукового дослідження, ефективного застосування теоретичних та практичних методів наукового дослідження, розробки етапів та форм процесу наукового дослідження, оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження.. виконання робочої програми навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень соціальних проблем» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки: Методи соціальної роботи», «Соціальна робота в Україні», «Історія соціальної роботи», «Соціальні послуги», «Соціальне консультування».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни застосовувати напрацьовані теорією методологічні підходи та методи дослідження, кваліфіковано використовувати категорійний апарат при підготовці магістерської роботи і в майбутній професійній діяльності у сфері менеджменту; вибирати та аналізувати наукову інформацію з різних джерел, оформляти та представляти результати наукового дослідження з проблематики менеджменту; організувати процес наукового дослідження за відповідним алгоритмом, раціонально застосовувати принципи організації науково-дослідної діяльності. Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально, відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК09. Навички міжособистісної взаємодії

СК01. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики такі як кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.

СК02. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

СК04. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.

СК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог..

РН4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

РН8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

РН9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання

РН10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

РН12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії

та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	НАУКА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН	2/2	Поняття, функції і значення науки як соціокультурного феномена. Виникнення та еволюція науки. Наукознавство як система знань. Класифікація наук.	Індивідуальні завдання. Опитування
2	СУЧАСНА НАУКА ТА ЕТИКА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	4/2	Тенденції розвитку сучасної науки. Етичні норми та імперативи вченого. Розвиток економічної науки на сучасному етапі. Організація наукової діяльності в Україні	Індивідуальні завдання.
3	ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ ТА ПІЗНАННЯ	2/2	Суть знання та наукового пізнання. Специфіка форм пізнання. Проблема істини наукового пізнання	Індивідуальні завдання. Обговорення
4	ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ЕМПІРИЧНИЙ РІВНІ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	2/2	Специфіка емпіричного пізнання і його методи. Специфіка теоретичного знання і його методи. Структура і функції наукової теорії	Індивідуальні завдання. Опитування
5	МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	4/2	Поняття наукового методу та методології. Засади філософської та загальнонаукової методології. Методи емпіричного й теоретичного рівнів дослідження. Універсальні (загальнологічні) методи дослідження. Специфічні методи дослідження в економічній науці.	Індивідуальні завдання. Опитування
6	ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	2/2	Логіка, стадії та етапи наукового дослідження. Організація й планування наукового дослідження. Зміст підготовчої, емпірико-теоретичної та праксеологічної стадій наукового дослідження.	Індивідуальні завдання. Питання
7	НАУКОВИЙ ТЕКСТ І ВИМОГИ ДО НЬОГО	4/2	Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового	Обговорення Питання

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			викладу. Навички написання текстів та їх формування. Елементи наукового тексту. Редагування наукового тексту.	
8	ОСНОВНІ ВИДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	4/2	Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Особливості написання реферату: структура, обсяг, рецензія на реферат. Особливості реферування: основні функції, класифікація, об'єкти, етапи та складові елементи реферування. Основні вимоги до написання тез, доповіді, повідомлення як форми висвітлення підсумків наукової роботи. Особливості написання анотації.	Індивідуальні завдання. Питання
9	ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ТА ПРОЦЕДУРА ЇХ ЗАХИСТУ	2/2	Загальна характеристика курсової роботи як самостійного навчально-наукового дослідження студента. Підготовка до захисту та захист курсової роботи. Магістерська робота як самостійна навчально-дослідницька праця.	Індивідуальні завдання. Питання Тести

Рекомендована література

Основна література:

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень : підручник для бакалаврів, магістрантів і асп. екон. спец. вищ. навч. закл. Освіти. К. : АБУ, 2002. 480 с.
2. Корбутяк В.І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2010. 177 с.
3. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 182 с.
4. Кринецький І.І. Основи наукових досліджень. К. : Вища школа, 2011. 208 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник для вищих навч. Закл. К. : Кондор, 2006. 206 с.
6. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
7. Марцин В.С. Наукознавство: підручник. К.: УБС НБУ, 2007. 579 с.
8. Марцин В.С. Основи наукових досліджень. Львів : Ромус-Поліграф, 2002. 3
9. Головань С. М. Методологія та організація наукових досліджень : підручник. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. 330 с.
10. Мигаль В. Д. Організація, методи та викладення результатів наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Х. : ХНАДУ, 2009. 276 с.
11. Мельник А.Ф., Лаврів Л.А. Методологія системного підходу та наукових досліджень : навчально-методичний посібник. Тернопіль, ТНЕУ, 2013. 244 с
12. Пашенко В. М. Методологія та методи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2010. 232 с. 14. Радіонова І. Ф. Методологія наукових досліджень: прикладний аспект: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 106 с.
13. Ходаківський Є. І. Методологія наукових досліджень в парадигмі синергетики : монографія. Житомир : Житомирський держ. технологічний ун-т, 2009. 340 с.

14. Юринець В. Є. *Методологія наукових досліджень* : навч. посіб. Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 180 с.

Інформаційні ресурси.

1. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Закон України. «Про освіту». [Електронний ресурс]. — [Режимдоступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
3. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. —Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
4. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Прозатвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Електронний ресурс]. — Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
6. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
7. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.
8. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
9. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Методичне забезпечення

1. Білуха М.Т. *Методологія наукових досліджень* : підручник для бакалаврів, магістрантів і асп. екон. спец. вищ. навч. закл. Освіти. К. : АБУ, 2002. 480 с.
2. Корбутяк В.І. *Методологія системного підходу та наукових досліджень*: навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2010. 177 с.
3. Краус Н. М. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч.-метод. посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 182 с.
4. Кринецький І.І. *Основи наукових досліджень*. К. : Вища школа, 2011. 208 с.
5. Крушельницька О. В. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч. посібник для вищих навч. Закл. К. : Кондор, 2006. 206 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.